

Prohlášení Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o.s. ke zřízení, financování a provozování IC v samostatné působnosti krajů

Služba „intervenční centrum“ (dále používána zkratka IC) je jedinou sociální službou, kterou si uživatel nevybírám na základě svého rozhodnutí (vyjma nízkoprahového kontaktu s IC). Dle zákona č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím, ve znění pozdějších předpisů, se stává osoba ohrožená domácím násilím uživatelem služby IC na základě povinnosti Policie ČR, která poté, co rozhodne o vykazání násilné osoby ze společného bytu či obydli, zašle v zákonem stanovené lhůtě informace obsahující zvláště citlivá data příslušnému intervenčnímu centru. Tím nastartuje zákonem stanovené povinnosti a lhůty intervenčního centra vůči konkrétní ohrožené osobě.

V ČR k 1.1. 2007 začalo služby osobám ohroženým domácím násilím poskytovat 15 registrovaných IC. Vznik této unikátní sítě byl iniciován a metodicky usměrněn MPSV ve spolupráci s příslušnými KÚ. Během jednoho měsíce tak byla vybudována unikátní síť poskytovatelů specifické sociální služby. Adresy 15 intervenčních center byly předány Policejnímu prezidiu PČR, následně krajským správám PČR a jednotlivým obvodním oddělením. Unikátním prvkem tohoto systému je sdílení zvláště citlivých osobních dat mezi Policií ČR, justici a intervenčním centrem. Proto tento systém musí na vysoké úrovni zajistit práci s těmito údaji v souladu s příslušnými zákony. Tomu odpovídají přísné standardy provozní, procedurální a personální, kterými se 15 intervenčních center řídí.

Potvrzená intervenční centra zahájila svou činnost po důkladném odborném proškolení, osvojení si jednotné metodiky, registraci sociální služby, naplnění standardů kvality sociální služby a naladění systému pravidelného sdílení praxe.

K tomu byly v letech 2007 a 2008 pro 15 IC:

- provedeny výcviky k využití zahraniční metody SARA DN (držitelem licence pro ČR) a do praxe 15 IC byla zavedena metoda hodnocení a řízení rizika budoucího násilí,
- pořádány pravidelné čtvrtletní celostátní porady,
- organizovány specializační školení,
- jednotně v měsíčních intervalech monitorovány případy vykazání a nízkoprahový kontakt podle dohodnutých kritérií v celé ČR, k tomu 15 IC sdílí komentovaná statistická data z celé ČR,
- minimálně jednou ročně pořádány kulaté stoly k celostátní výměně informací s metodiky Policie ČR za účasti zástupců policejního prezidia,
- sjednoceny logotypy a grafika tiskovin všech 15 IC v ČR,
- ukončeny přípravy integračního procesu a byl zaregistrován vznik Asociace pracovníků IC v ČR, o.s.

Celostátní síť intervenčních center během dvouleté existence osvědčila svou dosažitelnost pro občany, dostatečné kapacity pro obligatorní i nízkoprahový kontakt i finanční nároky na státní rozpočet (dotace ze státního rozpočtu). Intervenční centra plní ze zákona všechny tři uložené funkce. Kvalitu práce 15 intervenčních center po oba roky jejich existence monitorovala a osvědčila i Expertní skupina Aliance pro domácí násilí. Prostřednictvím budované a permanentně zdokonalované sítě interdisciplinárních týmů v jednotlivých krajích přibližuje 15 intervenčních center v závažných případech svou službu ohroženým osobám. V některých krajích jsou budována detašovaná pracoviště intervenčního centra. Pro KÚ, Policii ČR, justici a občana tak vznikla a praxí byla osvědčena přehledná, důvěryhodná, odborně řízená síť specifické sociální služby.

Jisté pochybnosti o dostatečném zajištění kvality služeb tohoto systému začaly vznikat v roce 2008. Ukázalo se, že každý další potencionální poskytovatel, který se rozhodne požádat o registraci sociální služby „intervenční centrum“, musí splňovat pouze a jen podmínky uvedené v zákonu č. 108/2006 Sb., Zákona o sociálních službách, ve znění

pozdějších předpisů, hlava II. Službu „intervenční centrum“ lze, stejně jako každou jinou sociální službu, poskytovat na základě oprávnění k poskytování sociální služby, tj. na základě registrace. O té podle zákona rozhoduje krajský úřad. Organizace, která získá oprávnění k provozování služby „intervenční centrum“ na základě registrace, může podat žádost o dotaci ze státního rozpočtu, či může být financována z jiných zdrojů, např. rozpočtů měst, krajských úřadů, i jiných zdrojů – nadací, EU apod. Provozování služby „intervenční centrum“ se dále řídí standardy kvality sociálních služeb. To znamená, že v ČR mohou dle platné legislativy vznikat IC bez ohledu na to, zda jsou odborně a finančně zajištěny, zda pracovníci těchto IC absolvovali akreditovaný specializovaný výcvik pro pracovníky IC. Případnou registrací každého nového IC pak automaticky vzniká pro Policii ČR povinnost zaslat úřední záznam o vykázání místně příslušnému IC (viz ZPPP 200/2008, paragraf 10), tedy bez ohledu na splnění všech podmínek, které zajišťují **odbornou, komplexní a včasnou** pomoc osobě ohrožené.

Asociace pracovníků IC v ČR v souvislosti s výše uvedeným upozorňuje na **riziko postupné možné likvidace kvalitně vybudovaného a fungujícího systému pomoci osobě ohrožené DN**, tak jak vznikla v roce 2006 a byla zdokonalována v letech 2007 - 08. Asociace je toho názoru, že pro vznik speciální služby sdílející s Policií ČR zvláště citlivé osobní údaje je registrace nedostatečnou zárukou ochrany osobních dat a kvality poskytované služby. Narušení vybudovaného celostátního systému IC může vést k tomu, že úřední záznamy s citlivými údaji o osobě ohrožené a její rodině budou zasílány do míst, kde pomoc nemůže být, i přes registraci na krajském úřadu, poskytována, protože zřizovatel IC nedosáhl na některý z možných typů dotace či neabsolvoval MPSV akreditovaný základní výcvik v poskytování pomoci osobám ohroženým DN (obsahem výcviku jsou detekce DN, zásady komunikace s OO, standardy kvality sociální služby IC, principy interdisciplinární spolupráce a budování IDT, spolupráce s policií a justicí, ochrana osobních údajů, odhad a řízení rizika DN atd.).

Asociace pracovníků IC vydává prohlášení, ve kterém upozorňuje na výše zmíněná rizika a k tomu zahájila jednání mezi zainteresovanými stranami, konkrétně s MPSV, jednotlivými krajskými úřady, policejním prezidiem a okresními soudy v ČR. Cílem jednání je podpořit vybudovaný funkční systém 15 IC jako garantů této služby vůči KÚ, policii a justici. Jakékoliv rozšíření stávající sítě IC, ať cestou detašovaných pracovišť IC či cestou nově registrovaných IC, by mělo být garantováno touto ověřenou sítí, zohledňovat potřeby uživatelů jednotlivých regionů, tj. krajů, garantovat ochranu osobních údajů, odbornou kvalitu a ekonomičnost služby. Konkrétní návrhy, jak tohoto stavu dosáhnout, jsou předmětem jednání.

Vysoce nastavená a dvouletou praxí prověřená kritéria fungující sítě IC v jednotlivých krajích dávají garanci spolupracujícím partnerům - Policii ČR, justici a dalším subjektům mezioborové spolupráce v kraji, především pak garantují důvěryhodnou oporu uživateli této specifické služby.

Stanovy Asociace pracovníků intervenčních center v ČR naleznete na www.domacinasili.cz

Za Asociaci pracovníků intervenčních center ČR
Mgr. Martina Vojtíšková,
Předsedkyně Asociace